

De Tweede Kamer

t.a.v. Bureau Woordvoering Kabinetsformatie / de heren J.W. Remkes en W. Koolmees
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum 14-10-2021
Briefnr. 595075/CH
Inlichtingen 06 22991579

Geachte heren Remkes en Koolmees,

Om te beginnen wens ik u wijsheid met de opdracht om als informateur de inhoudelijk onderhandelingen voor een nieuwe coalitie te begeleiden. Als grootste belangenbehartiger van het onderwijspersoneel willen wij onderstrepen dat de onderwijssector voor grote uitdagingen staat. Nog meer dan anders zijn de ogen gericht op een nieuw kabinet voor duurzame oplossingen. Om ons onderwijs tot de top van de wereld te laten behoren zijn er een structurele investeringen nodig van ruim 6 miljard.¹

Investeer structureel in onderwijs

In de afgelopen twintig jaar hebben we de prestaties van het Nederlandse onderwijs geleidelijk, maar constant zien dalen. Een zorgelijke ontwikkeling met grote gevolgen voor het individu en de samenleving. Het toekomstbeeld van de sector is alarmerend. Er is op dit moment onvoldoende perspectief om het tij te keren. De personeelstekorten lopen op en het onderwijs gaat gebukt onder de toenemende werkdruk. Door gericht en structureel te investeren maken we van de onderwijssector een aantrekkelijke werkplek, versterken we de kenniseconomie en gaan we kansenongelijkheid constructief te lijf.

> Kleinere klassen

Kleinere klassen verlagen de werkdruk van leraren, verhogen de onderwijskwaliteit én leveren economische winst op.² Om deze reden moet een volgend kabinet werk maken van kleinere klassen. Júist nu, zodat we de negatieve spiraal doorbreken. Klassenverkleining is een investering in goed onderwijs voor iedere leerling en student. Uit onderzoek blijkt dat leerlingen betere resultaten behalen in een klas van maximaal 21 leerlingen. Het effect is het grootst op scholen waar veel leerlingen zitten die zich in een achterstandssituatie bevinden. Wij pleiten er expliciet voor om hier te beginnen.

> Concurrerend salaris

De AOb is verheugd dat er door het vrijmaken van 500 miljoen tijdens de Algemene Beschouwingen een belangrijke stap is gezet in het dichtens van de loonkloof tussen het primair en voortgezet onderwijs. Bij het volledig dichtens van de loonkloof is het van belang dat een volgend kabinet inzet op één loongebouw voor het onderwijs. Onderhandelingen over het loon moeten dan niet langer decentraal, maar centraal plaatsvinden met de financier: het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

¹ Financiële bijlage (uitgebreide verantwoording van ons investeringsplan: 'de 6 miljard')

² *Investeren in onderwijs loont* (mei 2020), SEO Economisch Onderzoek

De arbeidsvoorwaarden voor het onderwijspersoneel zijn afhankelijk van de loonruimte die het kabinet jaarlijks vaststelt. Het in 1998 ingevoerde referentiemodel kent meerdere knelpunten. Zo heeft het kabinet de vrijheid om te besluiten kortingen toe te passen, zoals de bekende nullijn. De AOb constateert dat in de periode 1997 t/m 2017 slechts twee maal de gehele loonruimte is toegekend. Hierdoor zijn de salarissen in het onderwijs steeds verder achtergeraakt op de markt. Het is zaak dat er niet langer kan worden gekort op de loonruimte en eerdere kortingen worden gecompenseerd.

> Meer vaste banen

Het onderwijs kampt met doorgeschoten flexibilisering. Gelet op de huidige tekorten in het onderwijs is dit niet uit te leggen. Een vast contract moet de regel zijn in het onderwijs. Een tijdelijk contract mag alleen worden gebruikt om te kijken of iemand geschikt is voor een functie of bij piek en ziek. Dit moet wettelijk worden vastgelegd

Het wetenschappelijk onderwijs spant de kroon: 2 op de 5 wetenschappers heeft een tijdelijk dienstverband (excl. promovendi). Dit is fors hoger dan het landelijk gemiddelde. De flexibele schil in het wo is voor een deel het gevolg van de bekostigingssystematiek. De AOb pleit voor het vergroten van de eerste geldstroom ten opzichte van de tweede geldstroom en het aanhouden van een grotere vaste voet. Het wo wordt daardoor minder afhankelijk van tijdelijke projectfinanciering en studentaantallen.

> Voldoende bevoegde leraren

In de periode tot 2030 is de verwachte uitstroom uit het lerarenberoep in het po en vo groter dan de instroom.³ De komende jaren moet daarom alles op alles worden gezet om het lerarentekort terug te dringen en de onderwijskwaliteit op peil te houden. De instroom op de lerarenopleiding moet verder toenemen en de uitstroom verminderen, zowel op de lerarenopleiding als tijdens de loopbaan. Inzet van voldoende bevoegde leraren is noodzakelijk voor het op peil houden van de onderwijskwaliteit.

Om de lerarenopleiding aantrekkelijker te maken moeten zowel reguliere studenten als zij-instromers na vijf jaar in het onderwijs te hebben gewerkt het betaalde collegegeld terugkrijgen. Dit is een forse, maar noodzakelijke investering. Het is van belang dat er strenge eisen worden gesteld aan de instroom. Ook zijn er maatregelen nodig die de uitval tijdens de lerarenopleiding en loopbaan naar beneden brengen.

Wij doen een indringend beroep op een volgend kabinet om serieus te investeren in het onderwijs. Uiteraard zijn we bereid om de inhoud van deze brief verder toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Tamar van Gelder
Voorzitter Algemene Onderwijsbond

³ De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel po, vo en mbo 2020-2030 (december 2020), CentERdata